

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2022. G.18, 23 november 2022

Bladluizen in wintergranen 21-22 november 2022

SAMENGEVAT

De bladluisaantasting bleef afgelopen week gemiddeld stabiel. Op de onbehandelde percelen is gemiddeld 7,4% van de planten bezet met minstens één bladluis.

Bij het naderen van de winter verlaagt de behandelingsdrempel, maar ook de kans op moeilijkere behandelingsomstandigheden of het risico om niet meer te kunnen behandelen neemt toe. Op het einde van de vluchten ligt de behandelingsdrempel op 1% van de planten bezet met virusdragende bladluizen. Controleer de niet behandelde percelen en de percelen behandeld in oktober en begin november. Bepaal de aantastingsgraad en behandel indien nodig tijdig.

Percelen waar geen luizen gevonden worden na grondige controle moeten uiteraard niet behandeld worden.

Op 21 en 22 november gebeurden bladluistellingen op 37 Vlaamse waarnemingspercelen, 21 percelen wintergerst, 15 percelen wintertarwe en 1 perceel triticale, op volgende locaties:

- in West-Vlaanderen: Gistel, Helkijn, Houtave, Houtem, Koksijde, Otegem, Poperinge, Rollegem, Sint-Denijs (Zwevegem) en Zuienkerke
- in Oost-Vlaanderen: Melle, Sint-Niklaas
- in Vlaams-Brabant: Bekkevoort, Bertem, Herent, Holsbeek, Lennik, Merchtem en Tienen
- in Limburg: Gelmen, Gingelom, Koninksem, Nerem, Riemst, Ulbeek en Vreren

De bladluisdruk lijkt afgelopen week gestabiliseerd. Op de onbehandelde percelen **wintergerst** is gemiddeld 5,9% van de planten bezet met minstens één bladluis. Ook het gemiddeld aantal bladluizen per plant lijkt te stabiliseren.

In de **wintertarwe** wordt hetzelfde geconstateerd, een gemiddelde stabilisatie van het percentage bezette planten en aantal bladluizen per plant. Op de onbehandelde percelen is gemiddeld 8,8% van de plantjes bezet met minstens één bladluis. Vorige week bedroeg dit gemiddelde percentage bezette planten 9,8%. Plaatselijk kon de bezetting afgelopen week echter toch nog uitbreiden.

In de **tritiale** blijft de aantasting ook op hetzelfde niveau.

Op de behandelde percelen was afgelopen week ook geen duidelijke herkolonisatie merkbaar, hoewel op enkele percelen de bezetting toegenomen was.

De regen, winderige weersomstandigheden en wat frissere temperaturen van afgelopen dagen spelen een belangrijke rol in deze waarnemingen. In de vroeg gezaaide en ver ontwikkelde gerst, nu al stadium oprichten, kan het gewas al redelijk hard aangetast zijn door dwergroest en witziekte.

Einde najaar, op het einde van de vluchten bij het ingaan van de winter, ligt de behandelingsdrempel lager dan in de herfst, namelijk vanaf het moment dat 1% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen. Uit virulentietesten uitgevoerd in Wallonië, bleek dat geen van de bladluizen het dwergvergelingsvirus droeg. We houden dus rekening met een zeer beperkte virulentie.

Vanaf tweede helft november vermindert echter vaak de kans om een behandeling in goede omstandigheden uit te voeren omwille van ongunstige weersomstandigheden en het moeilijk of niet toegankelijk worden van de percelen.

Het weer is de afgelopen dagen werkelijk omgeslaan. Controleer de percelen, bepaal de aantastingsgraad en behandel indien nodig tijdig.

VOLGEND BERICHT: Dit bericht is het laatste voor wat de bladluisdruk betreft in de wintergranen voor dit najaar. Volgende berichtgeving is voorzien in het voorjaar 2023.

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	21-22 november			14-16/11	7-8/11	31/10-2/11	24-25/10	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Gingelom	4 oktober		-		-	-	2,0%	0,3%	Onbeschut, langs plantage
Koninksem	12 oktober	6-7-blad	3,3%	1	2,8%	5,5%	8,5%	3,5%	Onbeschut, langs gras
Koninksem	13 oktober		-		-	-	2,3%	1,0%	Onbeschut, langs vanggewas
Nerem	5 oktober		-		-	-	0,0%	0,8%	Onbeschut
Riemst	7 oktober		-		-	-	-	1,5%	Onbeschut, langs vanggewas
Ulbeek	10 oktober		-		-	-	-	1,0%	Onbeschut, langs gras
Vreren	5 oktober		-		-	-	0,0%	1,5%	Onbeschut, langs vanggewas
Vlaams-Brabant									
Bertem	11 oktober	uitstoeling	6,3%	1	6,0%	9,0%	3,3%	0,0%	Onbeschut, langs grasbuffer en braak
Bekkevoort	16 oktober	uitstoeling	3,3%	2	12,5%	16,3%	13,0%	1,5%	Onbeschut, langs o.a. plantage
Holsbeek	30 september	oprichten	9,3%	2	6,3%	13,5%	6,0%	5,8%	Onbeschut, langs vanggewas en gerst
Holsbeek	8 oktober	uitstoeling	2,0%	2	4,3%	5,8%	4,3%	2,3%	Deels onbeschut, langs bos en vanggewas
Lennik	8 oktober	oprichten	2,5%	1	2,3%	1,8%	2,3%	1,3%	Onbeschut
Tienen	5 oktober		-		4,5%	3,5%	3,0%	4,5%	Onbeschut langs maïsstoppel en gras
Tienen	6 oktober	uitstoeling	2,0%	1	3,0%	3,5%	2,5%	3,0%	Beschut langs bos en gras
Oost-Vlaanderen									
Sint-Niklaas	18 oktober	3-blad	2,5%	1	4,8%	4,3%	0,0%	-	Onbeschut langs vanggewas
West-Vlaanderen									
Helkijn	22 september	uitstoeling	18,5%	2	19,8%	14,5%	10,3%	5,3%	Onbeschut, langs gras
Poperinge	7 oktober		-		1,8%	0,8%	0,0%	1,0%	Onbeschut, langs vanggewas
Zuienkerke	10 oktober	begin uitstoeling	9,8%	1	9,5%	9,0%	5,5%	1,0%	Deels onbeschut, langs bomen

WINTERTARWE: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaadatum	21-22 november			<u>14-16/11</u>	<u>7-8/11</u>	<u>31/10-2/11</u>	<u>24-25/10</u>	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Gelmen	10 oktober	3-4-blad	0,0%		0,0%	-	-	-	Onbeschut, langs vanggewas
Vlaams-Brabant									
Herent	19 oktober	2-3-blad	0,5%	1	-	3,3%	0,3%	-	Onbeschut langs gerst en gras-klaver
Lennik	8 oktober	5-blad-uitstoeling	5,5%	2	4,5%	1,8%	1,0%	0,0%	Beschut langs hagen en tuinen
Tienen	18 oktober	3-blad	0,5%	3	1,0%	1,0%	0,5%	-	Onbeschut langs gras en vanggewas
Oost-Vlaanderen									
Melle	27 oktober	2-3-blad	0,8%	1	-	-	-	-	Onbeschut langs vanggewas
West-Vlaanderen									
Gistel	19 oktober	2-3-blad	0,3%	1	3,3%	0,0%	0,8%	-	Onbeschut
Houtave	11 oktober	begin uitstoeling	3,0%	1	5,3%	3,8%	4,5%	0,3%	Onbeschut
Houtem	8 oktober	begin uitstoeling	25,8%	2	24,5%	21,0%	14,5%	4,3%	Deels onbeschut, langs bomen
Koksijde	19 oktober	2-3-blad	1,3%	1	0,8%	1,5%	2,0%	-	Onbeschut
Otegem	10 oktober	begin uitstoeling	9,0%	2	14,5%	12,0%	8,0%	0,0%	Onbeschut
Poperinge	19 oktober	-	-	-	1,3%	0,3%	0,0%	-	Onbeschut langs vanggewas
Rollegem	23 september	uitstoeling	36,5%	7	35,8%	31,8%	15,3%	3,3%	Onbeschut langs vanggewas
Sint-Denijs	23 september	uitstoeling	21,8%	4	17,3%	13,3%	8,0%	1,5%	Onbeschut
Sint-Denijs	13 oktober	-	-	-	-	-	-	0,5%	Onbeschut

Triticale: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaadatum	21-22 november			<u>14-16/11</u>	<u>7-8/11</u>	<u>31/10-2/11</u>	<u>24-25/10</u>	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	
Oost-Vlaanderen									
Sint-Niklaas	21 oktober	2-3-blad	2,8%	2	2,8%	2,3%	-	-	Beschut langs gras, vanggewas en bos

WINTERGERST: percelen MET insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	<u>21-22 november</u>			<u>14-16/11</u>	<u>7-8/11</u>	<u>31/10-2/11</u>	<u>24-25/10</u>	Behandeling
		Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Gingelom	4 oktober	7-8-blad	0,0%		0,0%	0,0%	-	-	18/10-Karate Zeon-50 ml/ha
Koninksem	13 oktober	6-7-blad	0,0%		0,0%	0,8%	-	-	31/10-Karis 100 CS-50 ml/ha
Nerem	5 oktober	7-8-blad	1,3%	1	0,0%	0,3%	-	-	04/11-Karate Zeon-50 ml/ha
Riemst	7 oktober	7-8-blad	0,3%	1	0,8%	0,0%	3,8%	-	27/10-Patriot Protech-400 ml/ha
Ulbeek	10 oktober	6-7-blad	0,5%	1	0,5%	0,5%	3,0%	-	28/10-Sherpa-50 ml/ha
Vreren	5 oktober	7-8-blad	0,8%	1	0,3%	0,0%	-	-	04/11-Karate Zeon-50 ml/ha
Vlaams-Brabant									
Bertem	11 oktober	uitstoeling	0,3%	1	1,0%	2,0%	-	-	02/11-Sherpa-100 ml/ha
Bekkevoort	16 oktober	uitstoeling	1,3%	1	11,0%	9,0%	-	-	30/10-Ninja-50 ml/ha
Holsbeek	30 september	oprichten	1,3%	2	0,8%	1,3%	-	-	29/10-Sherpa-100 ml/ha
Holsbeek	8 oktober	uitstoeling	3,0%	2	2,8%	1,8%	-	-	27/10-Sparviero-50 ml
Merchtem	14 oktober	begin uitstoeling	2,0%	1	8,0%	-	-	-	11/11-Karate Zeon-50 ml/ha

WINTERTARWE: percelen MET insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	<u>21-22 november</u>			<u>14-16/11</u>	<u>7-8/11</u>	<u>31/10-2/11</u>	<u>24-25/10</u>	Behandeling
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	
West-Vlaanderen									
Otegem	10 oktober	begin uitstoeling	0,0%		0,0%	-	-	-	26/10-Karate Zeon-50 ml/ha
Rollegem	23 september	uitstoeling	0,0%		0,0%	-	-	-	28/10-Karate Zeon-50 ml/ha
Sint-Denijs	23 september	uitstoeling	0,0%		0,0%	-	-	-	18/10-Karis 100 CS-50 ml/ha

WERKWIJZE BLADLUISTELLINGEN IN WINTERGRANEN (WINTERGERST, WINTERTARWE, TRITICALE, SPELT)

Voor de controle op de aanwezigheid van bladluizen in het veld kunnen volgende methodes gebruikt worden:

- **Methode 1:**

De aanwezigheid van bladluizen wordt nagegaan op **planten willekeurig verspreid over het veld**, maar tenminste op één meter afstand van elkaar.

De aanwezigheid van bladluizen wordt bepaald op ten minste 200 planten. Zowel het aantal gecontroleerde planten, als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, wordt genoteerd. De aantastingsgraad wordt uitgedrukt als % planten bezet met ten minste 1 bladluis.

- **Methode 2:**

De aanwezigheid van bladluizen wordt nagegaan op **meerdere vaste plaatsen verspreid in het veld** (bijvoorbeeld door meerdere rijen van 1 à 2 m lengte uit te zetten, verspreid over het perceel). Bij de eerste telling moet men zowel het aantal gecontroleerde planten als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, noteren. Vanaf de tweede telling moet dan enkel het aantal planten met aanwezigheid van luizen genoteerd worden (tenzij er tussen de eerste en tweede telling nog verdere opkomst van het graangewas is geweest, dan moet opnieuw het aantal gecontroleerde planten geteld worden). **De aanwezigheid van bladluizen wordt bepaald op ten minste 400 planten.** De aantastingsgraad wordt uitgedrukt als % planten bezet met ten minste 1 bladluis.

Aandachtspunten bij de bladluistellingen:

- Enkel levende bladluizen worden geteld.
- De aanwezigheid van bladluizen moet zeer nauwkeurig en voorzichtig (oplettend dat de bladluizen niet afvallen van de graanplanten of wegvliegen) gecontroleerd worden, namelijk:
 - de bovenkant én de onderkant van de bladeren
 - het hartje van de bladeren zeker openen; de blaadjes zeker openvouwen indien deze nog opgerold zijn!
 - de oksel tussen de stengel en blad zeker openen
 - de stengel tot tegen de grond controleren!
 - ook de stengelbasis tot onder de grond. Dit is des te meer nodig bij koud(er) weer. Hiervoor dienen, na de bovengrondse controle op bladluizen, de graanplanten met de wortels voorzichtig uit de grond gehaald te worden (bv. met een schopje). Vervolgens dient zorgvuldig nagegaan te worden of er bladluizen voorkomen tussen de stengels tot op het uitstoeingsplateau. Dit gebeurt buiten de uitgezette telzones indien gewerkt wordt met methode 2.
- Bladluizen kunnen aanwezig zijn:
 - in verschillende grootte, zelfs zeer klein wat betekent dat er zeer goed van dichtbij moet gekeken worden!
 - in verschillende kleur (lichtgroen, donkergroen, bruinachtig in functie van de soort bladluis)
- De aanwezigheid van bladluizen kan sterk verschillen van perceel tot perceel. Daarenboven kunnen de bladluizen op een perceel heterogeen verspreid voorkomen, met plaatselijk geen tot zeer weinig bladluizen en plaatselijk hoge aantastingsniveaus!
- De bladluistellingen gebeuren bij voorkeur tijdens de warmste uren van de namiddag.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving

De LCG-Graanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep plant en gewas, te Gent
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
- het Lodewijk Maekebljide College, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas
- Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant vzw
- Gemeentelijke Technische Tuinbouwschool te Merchtem